

Sector uitgedaagd op weg naar circulaire economie 'Circulair bouwen is niet moeilijk'

"We kunnen vandaag nog beginnen met circulair bouwen", zegt Peter Fraanje, directeur van branchevereniging BRBS Recycling. Een goed ontwerp en een modulair, demontabel bouwconcept met droge verbindingen is het halve werk. Een slimme, gestandaardiseerde maatvoering en het gebruik van bouwmaterialen zonder schadelijke stoffen brengt de circulaire economie snel dichterbij.

Dr. ing. Peter Fraanje is sinds juni 2018 directeur van de branchevereniging BRBS Recycling in Zaltbommel. BRBS Recycling is de vereniging van sorteer- en recycling-bedrijven. Op jaarbasis verwerken deze bedrijven meer dan dertig miljoen ton bouw-, sloop- en overig materiaal, afkomstig van bedrijven en huishoudens tot nieuwe, kwalitatief hoogwaardige grondstoffen. Van deze hoeveelheid neemt de bouwsector zo'n 25 miljoen ton voor zijn rekening. Ongeveer 95 procent van het bouw- en sloopafval wordt gerecycled.

Uitdagingen

“Dat klinkt best goed”, zegt Fraanje, “maar het probleem is dat lang niet al het afval dat we binnenkrijgen goed herbruikbaar is. We zijn op weg naar een circulaire economie en op dat vlak liggen er de nodige uitdagingen op de bouwsector te wachten. Architecten met in hun kielzog de opdrachtgevers kunnen gebouwen zodanig ontwerpen dat al het toegepaste bouw materiaal op een hoogwaardige manier opnieuw te gebruiken is. Ik ben wat dat betreft blij met het manifest ‘Wij gaan Circulair’ van de BNA. Ook bouwbedrijven kunnen maatregelen nemen door hun bouwconcept te standaardiseren en demontabel te maken. De hoeveelheid bouwafval kan worden geminimaliseerd. Want het is echt niet normaal en weinig circulair dat er bij elk nieuwbouwproject uitpuilende afvalcontainers staan.”

Industrieel, flexibel, demontabel

Het principe dat de recyclingbedrijven aanhangen, is dat als je een bouw materiaal niet probleemloos kunt hergebruiken, je het als architect of bouwer niet in een gebouwontwerp moet opnemen. “Dat vraagt een omslag in denken, maar is beslist mogelijk.

‘Het is echt niet normaal dat er bij elk nieuwbouwproject uitpuilende afvalcontainers staan.’

Samen kunnen we de bouwkringloop sluiten. We hoeven echt niet tot 2050 te wachten met circulair bouwen: eind jaren negentig draaide er een IFD-programma, waarin ruime ervaring is opgedaan met demontabel ontwerpen en bouwen. Om de circulaire economie te bevorderen, zou het goed zijn dat voor alle gebouwen en bouwprojecten van grotere omvang in het Bouwbesluit wordt geëist dat ze demontabel worden gebouwd.” Overheden, corporaties en andere opdrachtgevers zijn belangrijk voor de opschaling van circulair bouwen. “In plaats van aanbesteden op de laagste

De bouwsector moet ingrijpende maatregelen nemen om al het afval dat tijdens de bouw van nieuwe gebouwen ontstaat, rigoureus omlaag te brengen.

prijs kun je beter duurzaam en circulair uitvragen. Waar het voor mij om gaat, is dat we een aanbieder niet alleen beoordelen op prijs, maar ook op zijn duurzame kwaliteit en (circulaire) prestatie.”

Schadelijke stoffen

Fraanje wil ook graag in gesprek met de fabrikanten van bouwmaterialen. “Staatssecretaris Stientje van Veldhoven heeft in de Kabinetsreactie op

sterk van achteruit. Bij sloop van jongere gebouwen komen recyclingbedrijven steeds vaker polystyreen, PUR en glas- en steenwol tegen, waarvoor nog slechts beperkte afzet is. Een nieuwe businesscase heb je ook niet zomaar voor een tweede leven van isolatiematerialen. In het kader van producentenverantwoordelijkheid zou de isolatie-industrie hier wel aan moeten beginnen.”

Tweede of derde leven

Fraanje begrijpt dat niet elke fabrikant zo maar zal kiezen voor secundair materiaal. “Het zou goed zijn als bij elk bouwproduct wordt vermeld hoeveel gerecyclede stoffen het product bevat. Dat zal de markt voor circulaire materialen en producten stimuleren. Verder zie ik dat leverzekerheid ook een grotere rol gaat spelen. Fabrikanten worden wendbaarder als ze kunnen putten uit primaire én secundaire grondstoffen. Circulariteit is natuurlijk ook goed voor je imago. Elke moderne producent of bouwer, maar ook het moderne recyclingbedrijf zou moeten voorddenken over hoe zijn/haar materiaal of product een tweede of een derde leven kan krijgen in de circulaire economie. BRBS Recycling wil graag een bijdrage leveren en samen met ontwerpers en de bouwindustrie de circulaire bouw economie mogelijk maken.”

de Transitieagenda Circulaire Bouw-economie aangegeven te willen inzetten op producentenverantwoordelijkheid. In een circulaire economie is geen ruimte meer voor giftige en milieubezwaarlijke stoffen, zoals teer in bitumen en brandvertragende stoffen als broom. Iedereen begrijpt dat kit, gespoten PUR en een verloren polystyreenbekisting hoogwaardige recycling bemoeilijkt of onmogelijk maakt. Gips en cellenbeton zijn op zich niet schadelijk, maar wel problematisch als ze ongemengd in het bouw- en sloopafval terechtkomen. De kwaliteit van het puin- en betongranaat gaat er